

KOMENTAR

Kako se madžarska bolezen širi po vzhodni Evropi

4

02.01.2014 22:30 Finance 002/2014

S tem, ko ne opozarja poljske vlade in poskuša preprečiti naslednje madžarske, evropska komisija tvega izgubo svoje vloge fiskalnega varuha.

MAREK TATALA

Septembra lani je poljski premier **Donald Tusk** napovedal svojo namero razgraditi reforme pokojninskega sistema in zaseči del premoženja obveznih zasebnih pokojninskih skladov. Če bo načrt uresničen, bo vodil do nacionalizacije pokojninskega sistema, podobno kot na Madžarskem pod taktirko **Viktorja Orbana** in v Argentini pod zakoncema Kirchner. Zakon, ki ima demagoške temelje, bi dosežke poljske transformacije od leta 1989, dosežene prek privatizacije, in ne nacionalizacije, postavil na glavo, medtem ko evropska komisija in **Mednarodni denarni sklad** mižita na eno oko. Ustaviti je treba morebitno verižno reakcijo nadaljnjih nacionalizacij. Nacionalizacija poljskega pokojninskega sklada namreč ne bi pripeljala do vzdržne fiskalne konsolidacije, temveč bi spodkopala dve desetletji prizadevanj Poljske postati zgodba o uspehu in rasti.

Zdaj ima pokojninski sistem na Poljskem dva stebra: prvi po Bismarckovem modelu iz rok v usta (pay as you go), ki ga sproti financirajo prispevki, pobrani iz plač, ter drugi steber zasebnih pokojninskih skladov. Kar želi storiti poljska vlada, je neposredno nacionalizirati polovico premoženja zasebnega pokojninskega sistema in prisiliti pokojninske sklade, da bi vlagali v kratkoročne naložbe, kar nakazuje na to, da želi vlada ohraniti možnost zaplembe še druge polovice premoženja zasebnih pokojninskih skladov.

Spletno mesto za celovit prikaz vsebin in oglasov poleg lastnih piškotkov uporablja tudi piškotke z zunanjih strežnikov. Poleg tega omenjena reforma pokojninskega sistema obsega načrt, ki bi Poljake

avtomatično vključil samo v prvi steber pokojninskega sistema. Za vključitev v

Ali sprejemate zunanje piškotke?

DA

NE

Več o tem

6 / 7 ČLANKOV NA VOLJO > ZA VEČ - NAROČITE SE

psihologija nas uči, da večina ljudi ne bo podpisala posebne deklaracije za vključitev v zasebni pokojninski sistem, kar bi vodilo v marginalizacijo in na koncu likvidacijo pokojninskih skladov.

Tudi s fiskalnega vidika nacionalizacija ne bi prinesla nobenih strukturnih izboljšav poljskih javnih financ, še več, celo poslabšala bi poljski nacionalni dolg. Zaseg zasebnih skladov bi le začasno zmanjšal javni dolg, dolgoročno pa povečal implicitno zadolženost (zdajšnje in vse prihodnje obveznosti, ki niso pokrite z imetjem in prilivi, op. prev.). Finančno kriti pokojninski sistemi lahko veliko bolje plujejo skozi demografske spremembe, saj upadajoče stopnje rodnosti nanje ne vplivajo, medtem ko pomenijo katastrofo za nepokrite pokojninske sisteme sprotnega financiranja po Bismarckovem načelu, kjer delovno aktivno prebivalstvo plačuje za upokojene. Z 1,3 otroka na žensko čaka Poljsko dramatična preobrazba demografske sestave. Odmik od finančno kritega pokojninskega sistema bi ogrozil vzdržnost celotnega pokojninskega sistema.

Ekonomist in nekdanji namestnik premiera **Leszek Balcerowicz** ocenjuje, da implicitni dolg nepokritega dela pokojninskega sistema že zdaj znaša 193 odstotkov poljskega BDP, odprava zasebnega stebra pokojninskega sistema pa bi ta dolg samo še povečala. Davkoplačevalci in prihodnje generacije bi tako morali nositi finančno breme Tuskovih populističnih odločitev.

Odnos evropske komisije (**EK**) in Mednarodnega denarnega sklada je prav tako presenetljiv. Zdi se, da ima EK dvojna merila v svojih povezavah z državami članicami EU. Po eni strani je hvalila Latvijo zaradi dvigovanja prispevkov v finančno kriti steber pokojninskega sistema, po drugi pa za zdaj molči o predlogu poljske vlade o nacionalizaciji premoženja zasebnih pokojninskih skladov. S tem, ko ne opozarja poljske vlade in poskuša preprečiti naslednje madžarske, EK tvega izgubo svoje vloge fiskalnega varuha.

Če ne bo nasprotovanja, obstaja resna nevarnost, da se ta politika orbanizacije pokojninskih sistemov razširi po Evropi. Vlade v srednji in vzhodni Evropi so pod pritiskom, da upočasnijo fiskalno konsolidacijo ali pa se zatečejo k fiskalnim spodbudam. Madžarsko-poljski primer bi utegnil dati še več moči in argumentov populističnim strujam v regiji. Zato moramo takoj ustaviti predlog poljske vlade in

ubraniti zasebne pokojninske prihranke ljudi.
Spletno mesto za celovit prikaz vsebin in oglasov poleg lastnih piškotkov uporablja tudi piškotke z zunanjih strežnikov.

Marek Tatala je ekonomist pri poljski organizaciji FOR, ki se ukvarja s

Ali sprejemate zunanje piškotke?

DA NE Več o tem

6 / 7 ČLANKOV NA VOLJO > ZA VEČ - NAROČITE SE

Komentarji izražajo stališča avtorjev, in ne nujno tudi organizacij, v katerih so zaposleni, ali uredništva Financ.

Članek je izšel v tiskani izdaji 03.01.2014, št. 002/2014 .

KOMENTIRAJ 4

V Cerarjevi koaliciji bo vse več izsiljevanj. Koliko nas bo to stalo?! 1

(Intervju) Prvi forenzik EY: V tej regiji smo zelo dobri goljufi 1

Tone Strnad, Medis: V pripravi imamo še tri lastna zdravila

Simobil bo odslej bolj podoben Googlu in Microsoftu

(graf) Kakšna je verjetnost za Brexit? Vprašajmo trg!

Kriminalisti na sedežu Rika, preiskujejo gradnjo kanalizacijskega omrežja v porečju Drave 4

Spletno mesto za celovite prikaz vsebine in podatkov, poleg lastnih piškotkov uporablja tudi piškotke iz zunanjih storitev. Če želite izboljšati izkušnjo, lahko sprejmete zunanje piškotke. Če ne, lahko nastavite piškotke, ki jih potrebujemo za osnovne funkcije. Če želite več informacij, preberite naša pogoje uporabe. Če želite izboljšati izkušnjo, lahko sprejmete zunanje piškotke. Če ne, lahko nastavite piškotke, ki jih potrebujemo za osnovne funkcije. Če želite več informacij, preberite naša pogoje uporabe. Če želite izboljšati izkušnjo, lahko sprejmete zunanje piškotke. Če ne, lahko nastavite piškotke, ki jih potrebujemo za osnovne funkcije. Če želite več informacij, preberite naša pogoje uporabe.

jo Jankovičem zarubili 5

Ali sprejemate zunanje piškotke? lahkomana naj bo

DA NE Več o tem

6 / 7 ČLANKOV NA VOLJO > ZA VEČ - NAROČITE SE

Spletno mesto za celovit prikaz vsebin in oglasov poleg lastnih piškotkov uporablja tudi piškotke z zunanjih strežnikov.

Ali sprejemate zunanje piškotke?

DA NE Več o tem

6 / 7 ČLANKOV NA VOLJO > ZA VEČ - NAROČITE SE